

MAI XUÂN

Xử lý ra hoa-đậu trái-nuôi trái XOÀI

Năm qua, Xoài cát không khó ra hoa nhưng khó đậu trái và giữ trái. Trong tài liệu trước, chúng tôi đã trình bày kỹ thuật xử lý ra hoa-đậu trái-nuôi trái Xoài cho quý nhà vườn, trang trại tham khảo. Nay để đáp ứng thành công cho vụ Xoài năm Giáp Thân, chúng tôi xin trình bày qui trình kỹ thuật trên theo từng bước cụ thể như sau:

A. GIAI ĐOẠN SAU THU HOẠCH: Có 4 công việc nhà vườn cần làm:

1. **Bón phân phục hồi**: thu hoạch xong nhằm phục hồi cây, bón liền khoảng 2 kg Urê + 1 kg NPK 20.20.15 (hoặc 2-3 kg AT1) + 30-40 kg phân chuồng hoai/ cây 5-6 tuổi, tưới nước cho phân tan.
2. **Cắt tỉa cành**: bón phân xong, cắt tỉa các cành vượt, cành sâu bệnh, cành mọc xà gần mặt đất, tỉa thưa trong tán cành tốt vì như thế sau này ít bị sâu bệnh.
3. **Kích xoài ra đợt mới đồng loạt**: cắt tỉa xong, khoảng 2 tuần sau phun **Thiourea** (tên là: Dola 02-X, Rabon, Bon, K.T xoài, Sure99...) cho cây, phun 1 lần, với liều lượng: 25 g / 8 lít. Sau khi phun được 1 tuần, đợt lá non mới bung ra đồng loạt, mỗi đầu cành nảy ra từ 2-7 chồi.
↳ **Chú ý**: không nên tỉa bớt những chồi này cho dù có nhiều, nếu tỉa sẽ ảnh hưởng đến tỷ lệ đậu trái sau này. Sự ra đợt đồng loạt sẽ giúp cho việc ra hoa sau này dễ dàng hơn, điều này rất quan trọng.
4. **Nuôi và bảo vệ bộ lá**: khi đợt non đang phát triển, phun thuốc trừ sâu bệnh + **DUỖNG LÁ** (35ml/8 lít) + 15 g **Food-MX1 (35-5-5+5Mg)** để bảo vệ và giúp cho cây phát triển, định kỳ 10-15 ngày / lần.
↳ **Chú ý**: Đối với cây Xoài tơ (dưới 15 tuổi) cây thường ra hoa khi cơi 2 già, còn Xoài lão (trên 15 tuổi) thì chỉ ra 1 cơi xong già rồi ra hoa luôn. Vì vậy phải bảo vệ cơi 1 của Xoài lão và cơi 2 của Xoài tơ kỹ lưỡng để sau này cây ra hoa được đồng loạt và dễ dàng.

B. XỬ LÝ RA HOA:

Xoài có thể tạm chia làm 2 nhóm:

- Nhóm dễ ra hoa: Xoài Bưởi, Xoài Thanh ca, Xoài Canh Nông, Hòn, Cát Đen, Xoài Tượng, Pal Kủn Xỉ, Nam-dok-mai ...
- Nhóm tương đối khó và khó ra hoa: Cát Hoà lộc, Cát Chu, Cát Trắng, Cát Bồ ...

I. HỖ TRỢ XOÀI RA HOA CHÍNH VỤ:

Để Xoài ra hoa tập trung và sớm vụ hơn xung quanh khoảng 2 tuần, xử lý theo 3 bước như sau:

Bước 1: Bón phân đón ra hoa, phun thuốc tạo mầm hoa

- Khi cơi đợt cuối tức cơi 2 (cây tơ) hay cơi 1 (cây lão) nhú hết, bón 1 kg DAP + 1 kg NPK 20.20.15 (hoặc 2-3 kg AT2) / cây 5-6 tuổi để cung cấp dinh dưỡng cho cây trước khi ra hoa.
- Khi cơi đợt cuối chuyển sang xanh nõn chuối (được khoảng 30 ngày tuổi): pha 10 ml thuốc Carbendazim (Bavistin, Carbenzim, Helocarb ...) + 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** / 8 lít phun sương đều cây giúp bộ lá mau già, ngăn cản sự ra đợt non, thúc đẩy Xoài phân hóa mầm hoa tốt và "rửa cây". Phun 2 - 3 lần, định kỳ 10 ngày / lần. Nếu có sâu rầy thì cộng thêm Vibasu 50ND (hoặc Basutigi...).
- Đồng thời, ngưng tưới cho cây (nếu có) để không bị ra thêm đợt lá lúc này.

Bước 2: Phun thuốc thúc tạo cựa gà, thúc ra hoa

- Khi cơi cuối độ 60 ngày tuổi, 2/3 số lá của cơi đợt cuối đã chuyển từ màu vàng chanh sang xanh đậm, phiến lá dày, mép lá gợn sóng: pha 35 ml **RA HOA C.A.T** (2 nắp lưng) + 160 g **KNO₃** / 8 lít phun sương đều tán cây (nhất là các lá đợt đầu cành) 1 lần kích Xoài ra hoa.
- Sau 4-5 ngày, pha 35 ml **RA HOA C.A.T** + 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** phun thêm 1 lần để giúp cây tạo

cựa gà tốt rồi ra hoa.

⇒ khoảng 7 ngày sau lần phun đầu cây sẽ nhú cựa gà.

⇒ Nếu khoảng 7 ngày sau lần phun đầu cây chưa có dấu hiệu nhú cựa gà thì phun thêm 1 lần nữa: **RA HOA C.A.T + KNO₃** (nhưng lượng **KNO₃** chỉ bằng ½ lần thứ nhất và tăng **RA HOA C.A.T** lên 40-50 ml).

⚡ **Chú ý:** + Nhóm Xoài khó ra hoa thì có thể tăng lượng **KNO₃** lên 240 g / 8 lít, nhưng không được quá 320 g / 8 lít, lá sẽ bị cháy. Vụ Xoài năm Giáp Thân đến nên thay **KNO₃** bằng **Food-MX4 (10-0-35+3Ca)** với liều phun cao: 45-50 g / 8 lít để Xoài khỏi lờn thuốc.

+ Xoài là cây ra hoa không có cảm ứng truyền, tức đợt nào dính thuốc thì ra hoa, đợt nào không dính thì không ra. Do đó, cần chú ý 2 điều: Thứ nhất: phun thuốc thúc tạo cựa gà, thúc ra hoa cần phải phun sương cho ướt đều các đợt lá để cây ra hoa đồng loạt. Thứ hai: đối với những cây có đợt lá ra không đều vẫn thúc ra hoa bằng cách phun thuốc **RA HOA C.A.T + KNO₃** cho ướt những đợt già, còn các đợt non thì để sau này khi chúng già nếu muốn có thể xử lý tiếp thêm một lần nữa (nhớ là khi đó trái đợt trước to bằng trứng gà trở lên để không bị ảnh hưởng). Nhà vườn gọi đây là xử lý 2 đợt.

Bước 3: Phun thuốc kích thích bung hoa đồng loạt

- Khi cây đã có cựa gà (chồi hoa), pha 50 g **Thiourea** trong 8 lít nước phun ướt đẫm các cựa gà thúc hoa ra đồng loạt để tiện phun thuốc phòng trừ sâu bệnh và dễ đậu trái cho hoa.

⚡ **Chú ý:** Phun Thiourea cần đối với nhóm xoài khó ra hoa: cát Hoà lộc, cát Chu... và các cây Xoài lão. Còn Xoài Bưởi, Canh nông, Tượng ... không quá cần thiết. Thời điểm phun Thiourea rất quan trọng, nếu phun quá sớm khi chưa hình thành cựa gà thì khi hoa ra thường có xen lá nên bị thán thư nặng hơn và khó đậu trái.

II. XỬ LÝ RA HOA NGHỊCH VỤ:

1. Đối với nhóm Xoài dễ ra hoa (Bưởi, Tượng, Thanh ca...)

Cũng làm 3 bước như trên, nhưng làm ra hoa sớm để bán có giá:

Bước 1: Thúc ra cơi sớm và bón phân đón ra hoa, tạo mầm hoa

- Muốn cây ra hoa sớm cần làm các công việc giai đoạn sau thu hoạch sớm. Rồi khi cơi 1 già, bón 1 kg 20.20.15 và phun trên lá **Food-MX1 35-5-5+5Mg** (15 g / 8 lít) để thúc cây ra cơi 2 sớm.
- Khi cơi cuối (cơi 2) nhú hết, bón 1 kg DAP + 1 kg NPK 20.20.15 (hoặc 2-3 kg AT2) / cây 5-6 tuổi.
- Khi cơi đợt cuối chuyển sang xanh nõn chuối (khoảng 25 ngày tuổi): pha 10 ml thuốc Carbendazim + 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** / 8 lít phun sương đều cây giúp bộ lá mau già, ngăn cản sự ra đợt non, thúc đẩy xoài phân hóa mầm hoa tốt và " **rửa cây** ". Phun 2 - 3 lần, định kỳ 7-10 ngày / lần. Nếu có sâu rầy thì cộng thêm 20 ml Basutigi 50ND / 8 lít (hoặc Vibasu ...).
- Đồng thời, ngưng tưới cho cây và rút nước trong mương (nếu có).

Bước 2: Phun thuốc thúc tạo cựa gà, thúc ra hoa

- Khoảng 55 ngày tuổi của cơi cuối, tức khi 2/3 số lá của cơi đợt cuối chuyển từ màu vàng chanh sang màu xanh đậm, lá còn dẻo: pha 40 ml **RA HOA C.A.T** + 160 g **KNO₃** / 8 lít phun sương đều tán cây (nhất là các lá đợt đầu cành) 1 lần kích Xoài ra hoa.
  - Sau 4-5 ngày, phun 40 ml **RA HOA C.A.T** + 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** giúp tạo cựa gà nhanh.
- ⇒ khoảng 10 ngày sau lần phun đầu cây sẽ nhú cựa gà.

Bước 3: Phun thuốc kích thích bung hoa đồng loạt

Cũng phun Thiourea khi cây đã có cựa gà (chồi hoa).

2. Đối nhóm Xoài khó ra hoa (cát Hoà lộc, cát Chu, cát Bồ...):

Đối với nhóm này muốn nghịch vụ cần thêm một bước quan trọng là Ước chế sinh trưởng trước rồi làm các bước như kỹ thuật xử lý cơ bản. Cụ thể 4 bước như sau:

Bước 1: Ước chế tăng trưởng

Sau khi bón phân đón ra hoa, khi cơi đợt cuối được 3 tuần tuổi, lá có màu hồng nhạt, tưới gốc

Paclobutrazol. Cách tưới: làm 1 vành máng chứa nước cách gốc 2 tấc, nếu đất khô thì tưới nước trước để qua đêm rồi đổ thuốc. Pha thuốc vào nước tưới (10 lít/1 gốc). Trung bình 1 lon 500g Paclobutrazol 10WP tưới được 8-10 cây trên 15 tuổi và 12-16 cây dưới 15 tuổi. Tưới gốc hiệu quả hơn phun lá.

Bước 2: Phun thuốc phân hoá mầm hoa

- Sau khi tưới thuốc độ hơn tuần, pha 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** / 8 lít phun sương đều cây thúc đẩy Xoài phân hóa mầm hoa tốt. Phun 3-4 lần, định kỳ 10 ngày / lần. Có thể pha chung với thuốc sâu bệnh.
- Đồng thời, ngưng tưới cho cây và rút nước trong mương (nếu có).

Bước 3: Phun thuốc tạo cựa gà, thúc ra hoa

- Khi 2/3 số lá của cội cuối chuyển từ màu vàng chanh sang màu xanh đậm (khoảng 55 ngày sau tưới gốc): pha 40 ml **RA HOA C.A.T** + 160 g **KNO₃** / 8 lít phun sương đều tán cây 1 lần kích Xoài ra hoa.
  - Sau 4-5 ngày, phun 40 ml **RA HOA C.A.T** + 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** giúp tạo cựa gà nhanh.
- ⇒ khoảng 10 ngày sau lần phun đầu cây sẽ nhú cựa gà.

Bước 4: Phun thuốc kích thích bung hoa đồng loạt

Cũng phun Thiourea khi cây đã có cựa gà (chồi hoa).

*** Một số vấn đề cần chú ý khi xử lý ra hoa:**

- + **Khô hạn:** Khi xử lý ra hoa gặp khô hạn thì ra hoa dễ hơn, nhưng khô hạn ảnh hưởng không nhiều như Sầu riêng, Chôm chôm hay cây có múi. Tuy nhiên khô hạn rất cần thiết trong điều kiện ít lạnh về đêm. Hết nước nhiều là Xoài tiếp tục ra lá nên cần ngưng tưới khi xử lý ra hoa.
- + **Sự ngập úng:** Ngập úng ở miền Tây là 1 yếu tố tạo "sốc" gây ra hoa cho Xoài, với thời gian bị ngập khoảng 2 tháng. Do đó, ở những vùng bị ngập, Xoài sẽ ra hoa sớm và dễ kích thích ra hoa. Ở những vùng này, khi nước vừa rút xuống, pha 35 ml **RA HOA C.A.T** + 15 g **F.Bo-Bột Ra Hoa** / 8 lít phun 2 lần (4-5 ngày / lần) nếu cần giúp cây ra hoa tốt và đồng loạt.
- + **Nhiệt độ & thời tiết:** Kinh nghiệm của nhà vườn cho biết việc xử lý ra hoa thường có hiệu quả cao khi trời bắt đầu có gió bắc, nhiệt độ thấp. Vì vậy năm nào Noel lạnh nhiều thì Xoài ra hoa rất nhiều và dễ đậu trái hơn.
- + **Tưới nước:** Cần tưới nước lại khi hoa đã nhú được 50% và tưới đều đặn đến trước thu hoạch 2 tuần.

C. XỬ LÝ ĐẬU TRÁI & HẠN CHẾ RỤNG TRÁI NON:

Hoa Xoài ra nhiều nhưng đậu trái rất ít và trái non thường rụng nhiều, nhất là khi gặp mưa, sương đêm hay rầy nhậy, thán thư, phấn trắng và sự thiếu dinh dưỡng. Để tăng tỷ lệ đậu trái, hạn chế trái non rụng, nhà vườn cần xử lý đậu trái và hạn chế rụng trái non 4 lần như sau:

- * **lần 1 - phát hoa nhú 7-10 cm:** pha 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** + thuốc sâu Cypermethrin (Sherbush 25ND, Cymerin ... hoặc Supracide) / 8 lít phun sương đều phát hoa và tán cây.
  - * **lần 2 - phát hoa dài hết cỡ, hoa sắp nở:** pha 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** + 30 g Antracol hoặc Dithan-M45 / 8 lít phun sương đều phát hoa và cây.
  - * **lần 3 - sau đậu "trứng cá" 1 tuần:** pha 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** / 8 lít phun sương đều trái & cây (nếu còn mưa hay sương thì pha thêm 30 g Antracol hoặc Dithan-M45).
  - * **lần 4 - khi trái non to bằng trứng cú (khoảng 40 ngày sau hoa nở):** pha 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** + thuốc sâu Cypermethrin / 8 lít phun sương đều trái non và cả cây để hạn chế rụng trái non.
- * Một số vấn đề cần chú ý khi xử lý đậu trái:**
- + Bón phân gốc cho cây trong giai đoạn đậu trái để gây "sốc" cây làm rụng hoa và trái thêm. Vì vậy lần bón phân đón ra hoa trước đó rất quan trọng cho cây sau này.
  - + Khi hoa đang nở rộ, hạn chế phun thuốc để không làm ảnh hưởng đến sự thụ phấn cho hoa.
  - + Hiện tượng khô đen bông xoài do bệnh thán thư hại khi hoa nở nếu trời có mưa hay sương nhiều.
- Khắc phục:** Theo kinh nghiệm vụ Xoài cát Hoà lộc sớm vừa rồi ở Mỹ Lương, Cái Bè nếu có mưa

đêm hay sương nhiều thì sáng hôm sau rung nhẹ cây cho nước và các hoa đực đã tàn rơi hết xuống đất. Đồng thời, pha 30 g **Antracol** + 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** / bình 8 lít, phun sương đều chùm hoa và tán cây. Nếu sương hay mưa kéo dài thì phun 2-3 ngày / lần, tỷ lệ đậu trái vẫn khá.

- + Một số giống Xoài có tính cách niên: năm được, năm mất. Tăng đậu trái & hạn chế rụng trái non rất cần thiết ở những năm thất mùa. Phun hỗ trợ **ĐẬU TRÁI C.A.T** hiệu quả cao trong những năm này.
- + Khi cây đã nhú hoa, nếu cần kéo dài phát hoa nhanh thì pha 15 g **Food-MX3 (1-21-21+3Zn)** + 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** / bình 8 lít phun cho Xoài 1 lần.

D. **NUÔI TRÁI:**

1. **Tỉa & bao trái:**

- **Tỉa trái:** khi trái bằng trứng gà, tỉa bỏ trái méo, trái đeo, trái có vết sâu bệnh.
- **Bao trái:** Mục đích là cho trái to, sáng đẹp, cao cấp, bán được giá cao và hạn chế bệnh thán thư, chảy mủ, ruồi đục trái phá hoại trái (theo tài liệu Viện Cây ăn quả Miền Nam). **Cách làm:** tỉa trái xong phun thuốc diệt trứng, sâu, nấm có sẵn trên trái. Một ngày sau dùng túi **MAI XUÂN** loại 19 x 25 cm bao trái lại, xiết chặt miệng bao. Bao trái thường thực hiện trên các giống bán được giá cao như: cát Hoà Lộc, Xoài cao sản, Tượng, Xoài ăn xanh Thái lan ... Bao trái thì đỡ tiền phun thuốc.

2. **Bón phân tưới nước:**

- Khi trái to khoảng trứng cút bón khoảng 2 kg NPK 20.20.15 (hoặc 2-3 kg AT3) / cây 5-6 tuổi. Chia ra làm 2-3 lần bón, khoảng 15-20 ngày thì bón 1 lần. Tưới nước đầy đủ cho đến mùa mưa.

3. **Phun trên lá:**

- Pha 35 ml **DUỖNG TRÁI** + 15 g **Food-MX4 (10-0-35+3Ca)** / 8 lít, phun định kỳ 15 ngày / 1 lần để nuôi trái, chống hiện tượng nứt trái sau này. Có thể pha chung với thuốc sâu bệnh cho tiện.
- Khi trái bằng trứng cút trở lên mà có hiện tượng rụng trái nhiều, pha 35 ml **ĐẬU TRÁI C.A.T** + 35 ml **DUỖNG TRÁI** / 8 lít phun ướt đều trái và cả cây liên để hạn chế số trái rụng.
- Phòng trừ bệnh thán thư gây bông đầu trái, gây chấm thâm đen vỏ trái phun Tilt Super (hoặc Ridomil ...), sâu đục trái dùng Polytrin (hoặc Basutigi ...), bệnh da cám do bọ trĩ thì dùng Confidor.

4. **Một số vấn đề cần chú ý khi nuôi trái:**

- **Làm sáng trái:** Pha 15 ml **NUTRIMIX** + 35 ml **DUỖNG TRÁI** / 8 lít phun khi trái vừa cứng đầu bao, phun 2 lần, 10 ngày / lần làm sáng trái, tạo sáp và ngọt trái.
- **Làm chín sớm:** Nếu cần thu sớm thì pha 30 g **Food-MX4 (10-0-35+3Ca)** + 40 ml **DUỖNG TRÁI** / 8 lít phun khi trái vừa cứng đầu bao, phun 2 lần, 10 ngày / lần làm trái có màu vàng óng như đã già rồi.
- **Chống hiện tượng nứt trái:** Nứt trái thường do bón N (đạm) quá nhiều, do cây bị thiếu nước rồi gặp nước nhiều và do thiếu Ca. Do vậy cần bón NPK cân đối, tưới nước đều đặn và phun bổ sung **Food-MX4 (10-0-35+3Ca)** hoặc **Hi-Canxi**. Có thể bón gốc vôi hay CaSO_4 lúc cây nuôi trái hoặc bón $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$ cũng hiệu quả nhưng nhớ giảm phân N (đạm) đi.
- **Tưới nước:** Tưới nước đều đặn như nói trên và ngưng tưới trước thu hoạch 2 tuần.
- **QUY TRÌNH TỔNG QUÁT:**

Thu hoạch $\xrightarrow{1-10 \text{ ng}}$ bón phân, cắt tỉa $\xrightarrow{15 \text{ ng}}$ phun Thiourea $\xrightarrow{15 \text{ ng}}$ nhú cơi 1 $\xrightarrow{60 \text{ ng}}$ Cơi 1 già $\xrightarrow{15 \text{ ng}}$ nhú cơi 2 $\xrightarrow{20 \text{ ng}}$ lá hồng nhạt, xử lý Paclo, phun E.Bo $\xrightarrow{55 \text{ ng}}$ phun RA HOA C.A.T + KNO_3 $\xrightarrow{10 \text{ ng}}$ nhú hoa, phun **ĐẬU TRÁI** $\xrightarrow{20 \text{ ng}}$ hoa nở rộ $\xrightarrow{105 \text{ ng}}$ thu hoạch.

Tổng thời gian: khoảng 325 ngày.

Hộp thư Tư vấn Kỹ thuật: 56/103-Cây trâm-P.11-Gò Vấp-Tp.HCM

ĐT: (08) 9967 677 5894 930

KS Trúc: 0913.909 800 - KS Chương: 0918.763 851

Mai Xuân - Đi lên cùng nhà nông! (tháng 1-2004)